

**Handläggare**  
Emmy Martinsson  
Telefon: 08-508 24 002**Till**  
Skärholmens stadsdelsnämnd

## **Strategi för Fossilbränslefritt Stockholm 2040**

- Svar på remiss från finansroteln, dnr 134-175/2015

### **Förvaltningens förslag till beslut**

Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens svar på remissen.

Susanne Leinsköld  
StadsdelsdirektörSara Heppling Trygg  
Avdelningschef

### **Sammanfattning**

I samband med beslut om budget 2015, antog kommunfullmäktige målet att staden ska vara fossilbränslefritt år 2040. Kommunstyrelsen fick samtidigt i uppdrag att tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram en strategi för ett etappmål till 2020 samt en färdplan för fossilfrihet till 2040. För att nå målet och etappmålet är insatserna i strategin strukturerade enligt tre av miljöprogrammets målområden; hållbar energianvändning, miljöanpassade transporter samt resurseffektiva kretslopp. Som tillägg finns också insatsen att utreda möjligheterna att kompensera eventuellt kvarvarande rester av fossila bränslen. Dessutom ska staden ta fram en handlingsplan för hur staden som organisation ska vara fossilbränslefri 2030.

Förvaltningen är positiv till att staden har höga ambitioner, samtidigt är det svårt att ta ett helhetsgrepp då staden på flera punkter inte har rådighet.

### **Staben**

Bodholmsplan 2  
Box 503  
127 26 Skärholmen  
Telefon 08-508 24 002  
Växel 08-508 24 000  
emmy.martinsson@stockholm.se  
stockholm.se

### **Bakgrund**

Klimatförändringarna utgör en av vår tids största globala utmaningar. Det krävs åtgärder från aktörer på såväl global som lokal nivå för att åstadkomma omfattande utsläppsminskningar samt sänkt efterfrågan på energi.

Kommunfullmäktige antog i samband med beslut om budget 2015 målet att staden ska vara fossilbränslefritt till år 2040.

Kommunstyrelsen fick samtidigt i uppdrag att tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram en strategi för ett delmål till 2020 samt en färdplan för fossilfrihet till år 2040.

### **Ärendet**

Kommunfullmäktige antog i samband med beslut om budget 2015 målet att staden ska vara fossilbränslefritt 2040. För att uppfylla målet har även ett etappmål satts upp: utläppen av växthusgaser ska vara höst 2,3 ton CO<sub>2</sub>e per invånare år 2020.

En betydande del av insatserna som krävs för att nå målet ligger utanför stadens rådighet. Detta innebär att strategin även innehåller ett antal utredningsuppdrag för att i förlängningen vara med och påverka svensk och europeisk lagstiftning.

Strategin bygger på den lägsta utsläppsminskningen som ska uppnås. Målet om 2,3 ton CO<sub>2</sub>e till 2020 uttrycks i miljöprogrammet och berör samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Stadens nämnder uppmanas att använda de särskilda medel som finns avsatta för klimatinvesteringar i stadens budget till och med 2018. Miljöprogrammet 2016-2019 är det överordnade styrdokumentet för stadens miljöarbete. Uppföljning sker i samband med tertialrapporter och verksamhetsberättelse. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret.

För att nå målet och etappmålet är insatserna som presenteras i strategin strukturerade enligt tre av miljöprogrammets målområden; hållbar energianvändning, miljöanpassade transporter samt resurseffektiva kretslopp. Som tillägg finns också insatsen att utreda möjligheterna för att kompensera eventuellt kvarvarande rester av fossila bränslen. Dessutom ska staden ta fram en handlingsplan för hur staden som organisation ska vara fossilbränslefritt 2030. Ansvar för åtgärderna i strategin inom stadens organisation fördelas och preciseras i strategin.

### **Hållbar energianvändning**

Målet om hållbar energianvändning innefattar uppvärmning och kyla samt el och gas för stadens bebyggelse. Sammantaget kommer cirka

57 % av de totala utsläppen från fossilbränslen från energianvändningen i staden. De dominerande fossila bränslena för uppvärmning i Stockholm är kol följt av fossil olja och plast i

avfallet som förbränns vid kraftvärmeverken. Energianvändning för kyla innebär kyla för kontor och handelslokaler, till datahallar, inom livsmedelsindustrin och för is till isrinkar. Kyla produceras idag med fjärrkyla eller eldrivna kylmaskiner. Stockholms stads fjärrvärme är samägd med Fortum värme, därför är flera av målen i planen i samarbete med Fortum.

**Insatser för att nå ett fossilbränslefritt Stockholm 2040:**

- Staden säkerställer att Fortum Värme genomför beslut om att avveckla kolanvändningen.
- Staden samverkar med berörda aktörer för att användningen av fossila oljor ersätts av förnybara bränslen.
- Staden bistår Fortum Värme i dess arbete med att öka anslutningarna till öppen fjärrvärme och utreder möjligheterna till ytterligare anslutningar.
- Staden ska utreda möjligheterna till att öka mängden förnybar el som produceras i staden.
- Staden verkar för att lagstiftning och regelverk stödjer en fossilbränslefri energianvändning.

**Insatser för att nå etappmålet 2020:**

- Staden ska vidta åtgärder för att säkerställa klimatsmart fjärrvärme.
- Staden ska vidta åtgärder för energieffektivisering med 10 % jämför med referensåret 2015 inom stadens verksamheter.
- Staden ska ställa krav på nyproducerade byggnader på av staden anvisad mark.
- Staden ska vidta åtgärder för att uppnå en egen energiproduktion baserad på solenergi.

**Miljöeffektiva transporter**

Transportsektorn står för ca 42 % av klimatutsläppen i Stockholm. Det behövs kraftfulla åtgärder för en övergång till förnybara drivmedel, minskat energibehov och en transportsnål och tillgänglig stad. Stadens rådighet över området är begränsad. För att målen ska nås behövs byten av fordon och ny infrastruktur även ske i kommuner och regioner i Stockholms närhet. Området innefattar vägtransporter, flyg, sjöfart och arbetsmaskiner.

Utsläpp från Stockholms vägtrafik domineras av personbilar. Andelen miljöbilar och förnybara bränslen ökar men från en låg nivå. Den stora nybyggnationen i staden ger också ett ökat behov av transporter. Staden har stor rådighet över den fysiska planeringen och kan därmed skapa en transportsnål stad genom en tät, sammankopplad och funktionsblandad bebyggelsestruktur.

Inom flygområdet är stadens rådighet liten. Inom själva flygbranschen pågår ett arbete för att göra inrikesflyget helt fossilbränslefritt. Infasning av flygplan med cirka 25 % lägre bränsleförbrukning kommer att ske med början runt 2018.

Gällande sjöfarten drivs fartyg som angör Stockholms hamnar uteslutande med olja och diesel. Inom sjöfarten sker en långsam introduktion av biobränsle. Vissa båtpendellinjer drivs med el och laddar vid bryggorna. Sjöfartssektorn lyder under internationell lagstiftning där staden har liten rådighet.

### **Arbetsmaskiner**

Staden ställer miljökrav på arbetsmaskiner vid upphandling av entreprenader men det finns inte något krav på förnyelsebara drivmedel. Då staden har stor rådighet över området föreslås det i strategin att just detta upphandlingskrav ställs.

### **Insatser för att nå ett fossilbränslefritt Stockholm 2040:**

- Staden tar fram en handlingsplan för fossilbränslefrihet inom vägtransportsektorn och utreder möjligheterna till att utfärda ett förbud mot fossilbränsleförsäljning.
- Staden verkar för att lagstiftning och regelverk stödjer en fossilbränslefri transportsektor.
- Staden utreder åtgärder för fossilbränslefri sjöfart.
- Staden tar fram en handlingsplan för användande av fossilbränslefria arbetsmaskiner.
- Staden verkar för att miljözoner införs i kommunen som innebär att fordon med fossila bränslen ej tillåts från senast 2040.

### **Insatser för att nå etappmålet 2020:**

- Staden ska vidta åtgärder för att minska biltrafiken.
- Staden ska arbeta för att minska den fossila energianvändningen i transportsektorn.
- Staden ska vidta åtgärder för att uppnå klimateffektiva transporter i stadens organisation.

### **Resurseffektiva kretslopp**

Resurseffektiva kretslopp innebär en ökad hushållning med material och ett minskat avfall. Produktion av biogas bidrar till en cirkulär ekonomi genom att näringsämnen kan återföras till jordbruket och skapa nya affärsmöjligheter. Ett problem är att fossila plaster slängs i hushållssoporna och blir till avfallsbränsle. Fossila plaster kan reduceras både genom minskad användning av plast och ökad återvinning och återanvändning av fossila plaster. Staden har som mål att minst 70 % av Stockholms matavfall ska samlas in för

produktion av biogas senast 2020. Gasen kan användas både för att ersätta naturgas i stadsgasnätet eller som bränsle för fordon.

**Insatser för att nå ett fossilbränslefritt Stockholm 2040:**

- Staden ska utreda möjligheterna till att minska plasten i avfallet som går till förbränning.
- Staden ska ta fram en utredning för att säkerställa en ökad produktion av biogas för att möta behovet av att ersätta fossilt naturgas.

**Insatser för att nå etappmålet 2020:**

- Staden ska öka biogasproduktionen.

**Kompensation för kvarvarande utsläpp**

Stadens rådighet över sjöfart och flyg är begränsat, vilket innebär att utsläpp från energianvändningen för dessa områden kommer att kvarstå 2040, trots strategins införande. På grund av detta behövs mål om kompensation. Ett sätt att hindra koldioxid att förorena atmosfären är att binda den i kolsänkor. Befintliga kolsänkor är haven och skogarna. Det finns möjlighet att skapa kolsänkor. Staden ska utreda möjligheterna för detta i Stockholm.

**Insatser för att nå ett fossilbränslefritt Stockholm 2040:**

- Staden ska utreda möjligheterna skapa kolsänkor i staden för att kompensera eventuella kvarvarande rester av fossila bränslen.

**Fossilbränslefri organisation**

Av de totala utsläppen från fossila bränslen står Stockholms stad som organisation för 10 %. Staden arbetar med frågan sedan tidigare genom stadens miljöhandlingsprogram. Strategin för fossilbränslefritt Stockholm 2040 innebär således en konkretisering av de klimatrelaterade målen i miljöprogrammet.

**Insatser för att nå ett fossilbränslefritt Stockholm 2040:**

- Staden tar fram en handlingsplan för att staden som organisation ska vara fossilbränslefri 2030.

**Ärendets beredning**

Ärendet är berett av stadsdelsförvaltningens stab i samarbete med avdelningen för stadutveckling och medborgarservice.

### **Förvaltningens synpunkter och förslag**

Klimatutmaningen är global och det är positivt att staden går före och har höga ambitioner. Samtidigt är det svårt att ta ett helhetsgrepp då staden på flera punkter inte har rådighet. Detta leder i sin tur till att i synnerhet stadsdelsnämndernas rådighet är begränsad.

Klimatfrågan ställer särskilda krav på styrning och uppföljning, och det är bra att det är tydligt att åtgärder och insatser ska rapporteras i stadens system för ledning och styrning, ILS. Förvaltningen har enligt strategin att svara på etappmålet om att "Staden ska vidta åtgärder för energieffektivisering med 10 % jämfört med referensåret 2015 inom stadens verksamheter."

Förvaltningen är här till stor del beroende av SISAB och andra fastighetsägares insatser då förvaltningen själva förvaltar få av fastigheterna där verksamheter bedrivs.

Strategin föreslår tydligare upphandlingskrav på fossilbränslefria arbetsmaskiner inom staden. Även arbetet med att göra stadens fordonsflotta fossilbränslefri drivs via upphandlingskrav. Det är bra att staden använder sin rådighet över frågor där den kan. Ett problem som tas upp i strategin och som påverkar Skärholmens möjligheter att jobba för en bättre miljö är den dåliga tillgången på icke fossila bränslen till vår bilflotta. Laddningsinfrastrukturen för elbilar behöver förbättras och problemet med få tag på biogas till bilar behöver ses över. Förvaltningen anser att resurser bör läggas på ökad återvinning av hushållssopor och avfall. Stockholms stad bör som Sveriges största stad ha ett fungerande återvinningssystem för att bland annat minska fossila utsläpp. Ett förbättrat återvinningssystem av sopor ger också förvaltningens verksamheter en ökad möjlighet att bidra till ett fossilbränslefritt Stockholm.

### **Bilagor**

1. Missiv
2. Strategi för Fossilbränslefritt Stockholm 2040